

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ ЩАСТЯ ТА МОТИВАЦІЇ ДОСЯГНЕННЯ УСПІХУ У СТУДЕНТІВ

М. І. Васіна

Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка

Науковий керівник: кандидат філософських наук, доцент Дворніченко

Л.Л.

Сучасний світ висуває перед молодістю багато вимог, щодо проживання життя сповненого щастям та задоволенням. Багато років в практичній психології вивчаються фактори які впливають на відчуття життя як такого, що можна назвати щасливим. Серед таких складових щастя визначають наявність стосунків, здоров'я, добробуту, кохання. Соціальні психологи підкреслюють значення традицій країни в якій людина буде своє життя, і все частіше піднімається питання впливу чи взаємозв'язку щастя та особистісної реалізації, досягнення успіху в діяльності.

Нами було проведе дослідження рівня розвитку щастя та мотивації досягнення успіху у студентів психологів СумДПУ імені А.С.Макаренка. Для вивчення зазначеної теми використовувались наступні методики: Оксфордський опитувальник щастя (автор: М. Аргайл, П. Хілс, адаптація: А. О. Голубев, Є. А. Дорошева), методика Індекс життєвого задоволення (автор: Б. Ньюгартен, адаптація: Н.В. Паніна), та методика діагностики особистості та мотивацію до успіху за Т. Елерса (автор: Т. Елерс, адаптація: М.А. Котік). Загальна кількість респондентів - 32 особи.

За результатами Оксфордського опитувальника щастя ми розділили респондентів на групи за рівнем щастя. Так, перша група (група А), це студенти, які мають високий рівень щастя, 9 % з загальної кількості опитаних. Вони повністю задоволені своїм життям, з легкістю приймають будь-які рішення, мають ресурси для моральної підтримки оточуючих, мету в

житті, почувають себе фізично здоровими, більшу частину часу перебувають в гарному настрої, часто сміються. Крім того, всі студенти цієї групи (100%) мають високі показники за методикою «Індекс життєвого задоволення». При цьому за показником цікавість до життя результати розподілились однаково: 50% мають середній показник та 50% - високий, до цього критерію входить наявність цікавих чи нудних занять та ставлення до віку. Щодо узгодження між поставленими та досягнутими цілями середній результат у був виявлений у 100% досліджуваних, можна сказати, що вони відчують себе так само щасливі, як і в минулі роки, бажають собі більше щастя та вважають, що очікування від результату співпадає із реальністю. Також студентам групи А задоволені минулим, але вважають, що з віком стає складніше жити. За методикою діагностики особистості на мотивацію до успіху за Т. Елерсом показники сформувались таким чином: 100% студентів групи А мають помірно високий показник рівня мотивації. Ці студенти легко дратуються, якщо не виконують завдання на максимум, вважають себе доброзичливими, діловими, для них важливо натхнення у роботі, покладаються на власні зусилля, для підтвердження своєї правоти можуть піти на крайні міри та заздять людям, які не завантажені роботою.

Другу групу студентів, групу Б, склали 16% досліджуваних. Це ті респонденти, що мають середній показник рівня щастя. Проаналізувавши відповіді студентів, можемо сказати, що більшість із них задоволені життям, часто відчують радість та бувають у піднесеному настрої, почувають себе цілком здоровими, мають окремі щасливі спогади, часто підтримують знайомих та позитивно оцінюють свою зовнішність. Серед досліджуваних зазначеної групи 80% мають високий та 20% мають низький показник індексу життєвого задоволення. За критерієм цікавості до життя 20% мають високий рівень. Вони займаються улюбленою справою та від життя

отримують більше ніж очікують. Середній рівень притаманний 60% респондентів, а низький 20%. За шкалою послідовність до досягнення результатів було отримано такі дані: 40% - високі показники, вважають майбутнє цікавим та мають наміри, які будуть здійснені найближчим часом. І також 60% студентів психологів із загальної кількості групи Б хотіли б змінити деякі події в житті. Високі показники у 100% респондентів цієї групи отримані за шкалою позитивної оцінки себе та власних вчинків. Тобто, досліджувані групи Б повністю задоволені минулим та вважають, що з віком життя стає легшим. Високий рівень загального настрою притаманний 60% студентів, вони вважають, що зараз переживають найкращі роки свого життя. У 40% респондентів настрої зазначається як середній, що дозволяє говорити що на їх думку зараз вони переживають похмурі дні.

Щодо результатів респондентів групи Б за методикою діагностики особистості на мотивацію до успіху Т. Елерса. Занадто високий рівень мотивації притаманний 20% учасників та помірно високий 80% респондентів. Тобто вони задоволені своєю діяльністю, результат їх роботи залежить від натхнення, покладаються лише на себе, гроші є одним із найважливіших аспектів життя, відмова від складних завдань призводить до засудження власного рішення й хвилювання.

Третя група дослідження, група В, сформована зі студентів, які мають занижений рівень щастя. І таких було визначили 50% від загальної кількості опитаних студентів психологів. Можна сказати, що в них низькі показники контролю життя, проявляється не вміння організувати свій час, занижена, або нейтральна оцінка власної привабливості, однак відчувається задоволення від деяких речей у житті. Показники індексу життєвого задоволення такі: 25% учасників мають високий рівень, по 37,5% розподілилися між середнім та низьким рівнем задоволеності. У багатьох питаннях не можуть дати

однозначної відповіді, сумніваються та не мають планів на майбутнє. При цьому висока зацікавленість до життя спостерігається у 25% опитуваних, тобто вони не витрачають свій час на нудні справи, не зациклюються на власному віці. Середній рівень отримали 50% опитуваних. Вони навпаки, приділяють увагу нецікавим заняттям та їх очікування не збігаються із реальністю, а низький рівень властивий для 25% студентів. Показники послідовності до досягнення мети розподілились в цій групі таким чином: високий рівень, мають 12,5% респондентів. Тобто уявлення про майбутнє позитивне та привабливе, вони задоволені отриманим життєвим досвідом. У 81,25% визначається середній рівень, ці студенти також мають високо оцінюють свої очікування, щодо подальшого життя, але є незакритий гештальт з минулого, Низький рівень послідовності до досягнення мети виявили у 6,2% майбутніх психологів. Вони вважають, що життя проходить повз них та мають бажання змінити пережиті ситуації. За критерієм узгодження між досягнутими та поставленими цілями 21,5% мають високий показник, ці студенти досягають бажаного, однаково щасливі, як у минулому, так і зараз, життєві зміни не вплинули на їх рівень щастя; У 62,5% виявлений середній результат та 25% отримали низький рівень. Критерій «загальний настрій» включав в собі пункти про якість життя, втому, настрої на момент проходження методики «Індекс життєвого задоволення»: Так високий показник демонструються 37% досліджуваних, 44% - середній та 19% - низький.

Було проаналізовано відповіді респондентів групи В за методикою діагностики особистості мотивації до успіху Т. Елерса. Занадто високий рівень вмотивованості властивий 12% студентів, про це свідчить їх бажання будь-якими зусиллями отримати бажаний результат, розраховують лише на власні зусилля, відчуття дискомфорту через відсутність роботи, засудження є

більшою мотивацією, ніж можлива винагорода. Помірно високий результат демонструють 63% опитуваних, вони готові розділяти відповідальність з іншими, при цьому не відчують надмірної тривожності. Інші досліджувані, а саме 25% отримали середній показники рівня мотивації. У них помилки викликають роздратування та негативні емоції, також вони ухиляються від складних завдань та часто прокрастинують.

В нашому дослідженні студентів які виявили низький рівень щастя – група Г, виявилось 25% від загальної кількості опитуваних. Про це свідчить відсутність інтересу до буття, невпевненість у собі, важко приймають рішення та, за словами досліджуваних, не живуть, а виживають. Серед них 25% - мають середній рівень життєвого задоволення, а 75% низький. Високий показник не притаманний жодному із учасників цієї групи. Шкала цікавість до життя висвітлює очікування від життя та діяльність, яка до вподоби: 25% респондентів мають високий рівень та однакова кількість студентів належать, як до середнього, так і до низького рівня — по 38%. Послідовність досягнення дій: до середнього рівня належить 88% досліджуваних, що характеризує їх, як амбіційних, відважних та впевнених. Низької відмітки досягли 12% осіб, це свідчить про їх бездіяльність та відсутність прагнення до перевтілень. Щодо аналізу мотивації успіху, то результати виявились наступні: 50% респондентів групи низького рівня щастя мають помірно високий рівень мотивацій досягнень і ще 50% респондентів цієї групи показали середній рівень мотивації успіху.

Отже, проведене дослідження дозволяє зробити висновок про те, що між рівнем щастя, індексом задоволення життя і рівнем мотивацій досягнень є певний зв'язок, який проявляється в тому, що чим вищим є рівень щастя тим більш високі показники за такими критеріями як загальний інтерес до життя, позитивна оцінка себе та власних дій, а також тим більше позитивним є

настій людини і тим більше люди сфокусовані на успіху. Респонденти, рівень щастя яких є нижчим за середній і низьким, прагнуть зменшити ризики при діяльності, мають менше надії а успіх. Також вони мають труднощі у послідовному, помірному виконанні завдання та проблеми з позитивним оцінюванням себе.